

NOWY

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Wtorek, dnia 5 maja 1914 r.

Redakcja i administracja „Now. Kurjera Łódzkiego“ mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej № 37.

Interesowani do redakcji, zgłaszać się mogą od 12 do 3 po południu i od 6 do 7 wiecz. Administracja otwarta od 8 rano do 7 wiecz.

Adres telegraficzny „Łódź Kurjer“

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry ceną, honorarjów administracja wypłacać nie będzie.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.

Za odnośnienie do domu lub przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.

Za przesyłkę zagranicę dolicza się 60 k. miesięcznie

Zmiana adresu 20 kop.

Telefon № 253.

Cena ogłoszeń: 1-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop., nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop., Drobne ogłoszenia 1/2 kop. za wyraz

Ogłoszenia zamiejscowej 1 strona 50 kop. reklamy po 20 kop., zwyczaj. 12 k. za wiersz lub jego miejsce, w tekście 75 kop.

Agencje: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień“, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa 23; w Zgierzu: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Lacha
WYŁĄCZNE PRAWO przyjmowania ogłoszeń w Rosji, zagranicą i w Król. Polskiem, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metz i S-ka

SALA KONCERTOWA, Dzielna 18. — W piątek, 8 maja r. b. odbędzie się — **SALA KONCERTOWA Dzielna 18.**

koncert IGNACEGO DYGASA, z udziałem — **Eli Kochańskiego** oraz pań **Józefy Pieńkowskiej, Heleny Jarockiej i Aleksandra Bogusińskiego.** :: ::

Bilety wcześniej nabywać można w cukierni Roszkowskiego.

r2678—8—1

W benefisowym i pożegnalnym przedstawieniu

Wiktora Biegańskiego,

które odbędzie się jutro we wtorek dnia 5 maja b. m. w Teatrze Wielkim wystąpi gościnnie znakomita artystka sceny krakowskiej **p. MARJA OLSKA.**

w kom. 3 akt.

„Prawdziwa Miłość“

B. Braeco,

Bilety do nabycia w cukierni Gostomskiego (dawnej Roszkowskiego)

Dzisiaj odbędzie się bezpłatne

aktualniejszy numer składa się z 8 kolumn.

porady prawne

w redakcji naszego pisma od godz. 6 do 7 wiecz.

KALENDARZYK.

Wtorek, 5 maja 1914 r.

Dzisiaj: Piusa i Ireny.

Jutro: Jana Apost. i Ewang.

Ostatni Sejm Rzeczypospolitej.

Ostatni utwór *) Reymonta jest czemś zgoła odrębnym od swojskiej powieści, wartość jego niepomniernie, wyższa, bowiem obok zainteresowania, jakie budzi każdy utwór, stojący na pewnym poziomie artystycznym, przyłącza się tutaj jeszcze zainteresowanie specjalne stroną idejową. Epoka rozbiorowa już niejednokrotnie była poruszana i oświetlana w rozmaitych monografiach historycznych, poczynając od Kraszewskiego „Polska w czasie trzech rozbiorów“, kończąc świetnymi szkicami Askenazego, jego uczniów i innych współczesnych historyków; ponadto posiadamy wiele pamiętników, luźnych szkiców lub wzmianek, porożpraszanych przygodnie w dziełach ogólniejszych parę powieści Kraszewskiego lub Kaczkowskiego, malujących drugą połowę XVIII wieku, ale to wszystko szerszemu ogółowi jest albo wcale nieznanem, albo bardzo luźne wspomnienia pozostawilo, nie dając mu jasnego i pełnego pojęcia o tragicznej grozie owego momentu historii naszego narodu. Dzieło Reymonta przez sam swój charakter powieści, jako utworu dostępniejszego dla wielu, którzy do ręki nie wezmą monografi historycznych, przez formę wysoce artystyczną (postaram się poniżej to wykazać), pociągającą czytelnika, może i powinno uzupełnić

szerokim masom ten brak dokładnej znajomości tak doniosłego momentu historycznego.

Dlatego też względu, że się tak wyrażę, pedagogiczne, nie istniejące zazwyczaj tam, gdzie chodzi o cenę ściśle artystyczną, tutaj muszą odgrywać dużą, jeśli nie przeważną rolę. Pod kątem przedewszystkiem takiego zapatrywania rozpatrzmy powieść Reymonta.

„Rok 1794“ nie zawiódł wielbicieli talentu Reymonta: znajdujemy w nim te same pierwiastki twórcze tak charakterystyczne dla niego z epoki powstania „Chłopów“. Dosadny jedyny język znakomicie odtwarzający ducha epoki, charakteryzujący dobitnie zdegenerowaną społeczność końca XVIII wieku, szalejącą na ruinach ojczyzny z zapamiętaniem i rozpamiętaniem najniższych i najpodlejszych instynktów; język tak utrzymany w stylu w przenośniach „módnych żon“ i strojnych w zaboty kawalerów, jak gdyby przemawiał nim „książe poetów“, lub autor „Filona i Laury“. A kiedy przemawia językiem współczesnym, to da e nam takie perły twórczości, jak charakterystykę różnolegęcej gwaru na balu (str. 31) lub opis poloneza (str. 34).

I przesuwają się przed nami czasem w tempie poloneza, czasem jakiegoś bachicznego tańca, a zawsze barwnie i żywo owe lzy, półkomorzyny i całe tłumy bezimiennych dam, szalejących, zmieniających swych „amis“

wyraziście przed naszymi oczyma winą się Nowakowscy, Kasztelanowie, pozujący przecież na dobrych patriotów, co ze świętym oburzeniem rzucają gromy na „zelantów“, sejmowych maskując w ten sposób najbardziej egoistyczne i karierowiczowskie zamiary. Obok zaś tych pospolitych sprzedawczyków wysuwają się przewodnicy, osiągający szczyt podłości i znikczemnienia, bezczelnie cyniczni i rozpasani we frymarczeniu ojczyzną, wzbudzają oni zgrozę, a zarazem wywołują palący rumieniec wstydu, iż współrodakami ich się zwiemy.

To Kossakowski przebiegły, a chciwy zarówno rubli jak talarów, to opasy Massalski, hulaka i utracjusz, to prześwietnej Targowicy marszałek Pułaski, a nad niemi wszystkimi górują Ankwiec, co jeden czasem nie bał się prawdziwie spojrzeć w oczy i bryzgnąć szyderstwem gorzkim na własną podłość i znikczemnienie, jak to czyni w czasie haniebnego narady u Kossakowskiego. A wszyscy są tacy prawdziwi, tacy żywi, iż dziw zbiera, jakimi prostymi środkami potrafił Reymont wysoce artystycznie odtworzyć to życie. Zaledwie parę powieści, parę momentów, a cała dusza nam się odstania tak żywo, jakby to nie były koncepcje literackie, lecz żywi ludzie tacy, jakich nam historia przekazała.

Obok zaś tego tłumy sprzedawczyków widzimy surowe twarze garstki zelantów, z bohaterem uporem waleczących beznadziejnie w obronie choćby honoru narodowego, tragicznych w tej walce przez to, że toczą ją bezmyślnie, bezplanowo z tą samą piękną frazeologią, jaka cechowała w przeważnej części działalność Sejmu Czteroletniego. Jeszcze są inni w tej galerji: oto dusze męczenników niewiele z pośród narodu, którym myśli wskazuje, że ziemia usuwa się z pod nóg, a jednak uczucie woła: „nil desperandum“ i każe wierzyć wbrew nadziei. Zapatrzeni w słońce wolności, powstające na Zachodzie, wierzą, iż ono cudów dokonać może, powołać do obrony ojczyzny miliony dotychczas strasznie pokrzywdzonych i uczylić z nich bohaterów, co wysiłkiem zjednoczonym dźwigną tę ziemię z upodlenia, czynem krwawym, a koniecznym oczyścić ją z plugawego chwastu sprzedawczyków magnackich i szlacheckich, zrzucają jarzmo niewoli nakładane zwolna przez aljantów. To owi „jakobini“ z kuź-

*) Władysław Reymont. Rok 1794 „Ostatni Sejm Rzeczypospolitej“.

CHOROBY SERCA,

otłuszczenie, skleroza, kołatanie i dusznica, neurastenja i cierpienia nerwowe, niemoc piciowa, uwiąd

starczy, wycieńczenie i kacheksja leczą się z powodzeniem Spermina Poehla, o czym świadczą liczne w literaturze studia najznakomitszych lekarzy świata całego.

Spermina Poehla jest jedyną prawdziwą i wszechstronnie zbadaną Spermina; należy więc zwracać baczną uwagę na nazwę „SPERMINA POEHLA“ i odrzucać wszelkie falsyfikaty, płyny i wyciągi z gruczołów nasiennych, jako bezwartościowe nasładowictwa, nie wspólnego ze Spermina Poehla, tak pod względem składu, jak i działania, nie mające, a zawierające częstokroć szkodliwe dla zdrowia składniki.

Na żądanie wysyłamy bezpłatnie książkę „Lecznicze działanie Sperminy“; tym zaś, którzy interesują się organoterapią wogóle, wysyłamy po otrzymaniu czterech 7-kopiejkowych marek świeżo wyszłą z druku książkę „Lecznicze siły organizmu“.

Sperminę Poehla dostać można wszędzie.

PROFESOR Dr. POEHL i S-owie.
ST PETERSBURG.
DOSTAWCY DWORU JEJÓ CESARSKIEJ MOŚCI

W rejestrze każdej dobrej gospodyni — znajduje

BENDSORP'A
CZyste HOLENDERSKIE
KAKAO,

gdyż jest najtańsze ze wszystkich.

Kakao w złotym opakowaniu wystarczy na czas dwa razy dłuższy niż inne kakao.

Ostrzeżenie!

Prawdziwy „LAIN ROSTEN“
tylko ze znakiem handlowym (zawieszka przez rząd za № 10926)
„Kobieta z kagankiem“
bezz którego — szkodliwe podrabiania.

„LAIN ROSTEN“
niezwykły środek, uznany przez lekarzy. Jako usuwający nadwyzca: szybko i radykalnie

EGZEME

liszaje, pryszczki, wysypki, wrzodki, opalenizna i t. p. Swędzenie i ból przemija momentalnie

W sprzedaży znakomite mydło kawałek 75 kop. krem 1 rub. i puder 1 rub. Jeżeli nieznanie dziecko w aptece lub składzie aptecznym „Lain Rosten“ z wyżej wymienionym znakiem zwróćcie się pod adresem: S. Petersburg — Demidow per 5, albo Moskwa Piotrowskie Wrotki 5 M. A. Rosten
W Łodzi skład aptecz. Hillera „Kosmos“ (ul. Piotrkowska).

Obuwie

letnie posiadam w wielkim wyborze, ceny bardzo przystępne.

J. Windman

Detaliczna sprzedaż
Piotrkowska 35,
telefon 32-37.

Filja moja

przy ul. Piotrkowskiej 165
ZOSTAŁA ZAMKNIĘTA.

Skład PAPIERU Marji Strzeleckiej

ZIELONA 15. Telef. 23-53.
Polecą wszelkie materiały piśmienne i rysunkowe do biur i kantorów oraz albumy, karty artystyczne, garnitury na biurka. Papeterje ozdoby i okazynie Kłimy krakowskie. 2653-13

NAJLEPIEJ DESZCZ NIE USUWA

polysku obuwia, skoro je oczyścimy doskonałą pastą

ONLY

Żądać wszędzie. 2521-10

Stacja Klim. leśna Inowłódz nad rzeką Pilicą

Letnie mieszkania umeblowane w lasach Spalskich. Lekarz, apteka, restauracja, dwa pensjonaty, poczta, telegraf na miejscu, fortepian lawn-tennis, kąpiele ciepłe i rzeczne. Szosa do samego miejsca. Wiadomość u Adw. przy Birenowiełga. Zielona 11 3-5 po poł. tel. 12 18. Tamże wiadomość o pensjonacie dla dzieci i młodzieży. 963-6

Nowootworzony Magazyn Obuwia fabryki „Progress“

ul. Piotrkowska № 165

w lokalu, dawniej zajmowanym przez J. WINDMANA

Polecą w wielkim wyborze obuwia: męskie, damskie, dziecięce, letnie i sportowe.

Najnowsze fasony
Wyrób elegancki
Ceny bardzo przystępne.

Warszawski

CYRK A. CINISELLI

Dziś i jeszcze 10 dni w Łodzi.
Dziś we wtorek, 1-szy NOWOŚĆ!
godz. 8 m. 30 w. 1 raz

Tango przed sądem

oryginalna pantomina Cyrku Cinisello, bogata wystawa. Dekoracje ze specjalnym zastosowaniem dla cyrku. Najmodniejsze toalety i bogate kostiumy. Udział całego baletu i umyślnie dla tej pantominy zaangażowanych z Paryża solistów Sall's & Polet's.

Gościnny występ HUMORYSTÓW POLSKICH

Bima i Boma

z swym niewyčerpanym zapasem śmiechu. Muzyka, śpiew, dowcip i satyra! Poza tem rozszala obryzmięgo programu.

KAPS

jedyny niezawodny środek na wyteplenie szczurów i myszy. Po spożyciu Kapsa wskutek silnego pragnienia gryzono masowo opuszczają zabudowania ludzkie i gromadnie wymierają. Dlatego więc preparat „Kaps“ zdobył sobie wielkie uznanie i jest z powodzeniem stosowany w różnych zakładach przemysłowych, fabrykach, zabudowaniach, majątkach i t. p. i dzięki swoim wybitnym zaletom uzyskał dużo pochlebnych wzmianek. Żądać we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

Techn.-chemiczn. fabryka CH. KRÖMER.
Łódź, Cegielniana № 4.

SOLEC

Sezon od 20 maja do września.
Zakład wód mineralnych siarczano-słonych

znanych ze swej skuteczności w reumatyzmie, artretyzmie, nerwobólach, złoźach, chorobach skórnych, przymiocie w jego najcięższych formach, i powikłaniach, otworzył nowy dział leczenia fizykalno-dietetycznego. Hydropatja, kąpiele słoneczne, powietrzne w lesie sosnowym (250 morgów) Gimnastyka lecznicza, masaż, elektryzacja, kuchnia arska-dietetyczna. Prowadzić dział ten będzie pod ogólnym kierunkiem naczelnego lekarza Zakładu Soleczkiego dr. Wł. Daniewskiego, b. lekarz leczniczy dr. Tarnawskiego w Kosowie dr. med. St. Kellies-Krauz. Ceny niskie. W pierwszym i ostatnim sezonie dla osób mieszkających w wilocach zakładowych, znaczne ustępowo. Dojazd przez stację kolejową Kielec zkład przewozami 7-9 godzin samochodem 4-5 godzin do Zakładu. Informacji prospektów udziela gratis Zarząd Solca, poczta Sępólnica, gub. Kieleckiej, i dr. med. Kellies-Krauz Radom, Luelska 20. w sprawach nowego działu. 2476-8

Jeżeli nie chcecie dać się oszukać!
kupujcie tylko gumki do obcasów

„Serpentine“

najlepsze i najtrwalsze. Prawdziwe tylko z patentowaną marką na odwrotnej stronie, przedstawiającą rękę z mieczem obnażonym i napisem „Serpentine“.

Uprzywilejowane na całe Państwo Rosyjskie
M. Ch. SZTUCKI,
Łódź, Nowomiejska Nr. 4.

CUDA
STWARZA WSZECHŚWIATOWE LECZNICZO-ZIOŁOWE MYDŁO HERBA
Dla OBERMEYERA KROSTY, PIĘGI, WAGRY, LISZAJE, ŚWIERZBIE, PRYZECZE I WSPŁEKIE NIECZYSTOŚCI SKORY
USUWA NA ZAWSZE.
Sprzedaj w aptekach i w skład. apt. Zupolek wyłożenie!

